

Vergaderjaar 1984–1985

18 754 (R 1272)

Wijziging van de nieuwe Rijkswet op het Nederlandschap

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Artikel 5 van het nader gewijzigde voorstel van Rijkswet tot vaststelling van nieuwe, algemene bepalingen omtrent het Nederlandschap (Eerste Kamer, 1983–1984, nr. 166) regelt de verkrijging van het Nederlandschap door adoptie. Het verbindt de Nederlandse nationaliteit niet alleen aan door de Nederlandse rechter uitgesproken adopties, maar ook aan adopties in het buitenland indien tenminste één der met elkaar gehuwde adoptieouders Nederlander is. Daartoe moet aan de volgende vereisten zijn voldaan:

- a. de adoptie moet zijn uitgesproken door een bevoegde autoriteit;
- b. aan de uitspraak moet een behoorlijk onderzoek vooraf zijn gegaan;
- c. de door de adoptie tot stand gebrachte familierechtelijke band tussen het kind en de adoptanten moet geheel in de plaats treden van de familierechtelijke band tussen het kind en één of beide ouders.

Bij de voorbereiding en de behandeling van het wetsvoorstel zijn de consequenties van de genoemde bepaling voor het in Nederland en de Nederlandse Antillen tot dusverre gevoerde beleid met betrekking tot de toelating van buitenlandse adoptief-pleegkinderen onvoldoende onderkend. Dat beleid is met vele waarborgen omkleed. Zo gelden voor de toelating tot Nederland bijzondere vereisten wat de leeftijd van het kind en de pleegouders betreft, alsmede de voorwaarde dat laatstgenoemden over een beginseltoestemming voor de opname van het kind beschikken. De beginseltoestemming wordt afgegeven door de Staatssecretaris van Justitie, na onderzoek door en advies van de raad voor de kindbescherming omtrent de geschiktheid van de aspirant-pleegouders voor hun taak. Uitgangspunt hierbij is het belang van het kind. De zorgvuldige procedure die met het oog op dat uitgangspunt bij de toelating van buitenlandse adoptief-pleegouders wordt gevolgd, zou door het voorgestelde artikel 5 worden doorkruist. Immers naast de bestaande procedure, waarin het bezit van een beginseltoestemming voorwaarde is voor toelating en opneming van een buitenlands adoptief-pleegkind door pleegouders in Nederland, ontstaat dan een andere weg die tot hetzelfde doel leidt. Daarbij moet worden bedacht, dat het feit dat in de regel verzoeken tot opneming van buitenlandse adoptief-pleegouders worden ingewilligd, te verklaren valt uit de preventieve werking die van het vereiste van een beginseltoestemming uitgaat.

Artikel 5 zou naar de huidige formulering voorts ten gevolge kunnen hebben, dat aan het restrictieve toelatingsbeleid afbreuk wordt gedaan. Volgens deze bepaling is immers de verkrijging van het Nederlandschap door adoptie in het buitenland niet afhankelijk van de bijzondere voorwaarden die voor de toelating van buitenlandse adoptief-pleegkinderen gelden.

Aan een kind dat door adoptie in het buitenland de Nederlandse nationaliteit heeft gekregen kan de toegang tot Nederland niet worden ontzegd. Artikel 5 van het wetsvoorstel zal dan ook niet ongewijzigd in werking kunnen treden.

Het thans ingediende wijzigingsvoorstel bevat slechts een voorlopige voorziening. Deze is ingegeven door de wens, dat de nieuwe Rijkswet op het Nederlanderschap zo spoedig mogelijk in werking treedt. Met het oog daarop lijkt het geraden, de verdere behandeling van de nationaliteitswetgeving niet te belasten met een discussie over de voorwaarden waarop aan adopties in het buitenland rechtsgevolgen naar Nederlands of Nederlands-Antilliaans recht kunnen worden verbonden. Teneinde die discussie thans te vermijden, blijven de in het wijzigingsvoorstel opgenomen bepalingen binnen het kader dat de bestaande Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap voor de verkrijging van het Nederlanderschap door adoptie stelt. Handhaving van de status quo houdt in, dat vooralsnog aan buitenlandse adopties geen nationaliteitsgevolg wordt verbonden. Het vraagstuk van nationaliteitsgevolg van buitenlandse adopties kan op korte termijn in zijn context worden gezien bij de behandeling van een nog in te dienen wetsvoorstel betreffende de opnemings van buitenlandse pleegkinderen.

Het thans voorgestelde artikel 5 komt overeen met artikel 1 bis van de bestaande wet, met dien verstande dat – in overeenstemming met het beginsel van rechtsgelijkheid van man en vrouw – de Nederlandse adoptief-moeder, wat het doorgeven van de nationaliteit aan het adoptief-kind betreft, aan de Nederlandse adoptief-vader gelijk is gesteld.

De voorstellen met betrekking tot de artikelen 8, 11 en 27 vloeien uit de in het voorafgaande toegelichte wijziging van artikel 5 voort. De voor artikel 11 voorgestelde tekst is ontleend aan artikel 6, derde lid, van de bestaande wet.

Door de voorgestelde wijziging van artikel 10 wordt een misslag hersteld.

De Staatssecretaris van Justitie,
V. N. M. Korte-van Hemel